

THỰC TRẠNG SỬ DỤNG TRANG PHỤC, ĐẠO CỤ TRONG HOẠT ĐỘNG VẬN ĐỘNG THEO NHẠC NHẪM NÂNG CAO HỨNG THÚ CHO TRẺ MẪU GIÁO 5-6 TUỔI

Lê Thu Trang

Khoa Giáo dục Mầm non, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội

Tóm tắt: Trong giáo dục âm nhạc cho trẻ ở trường mầm non, vận động theo nhạc (VĐTN) là một trong những hoạt động hấp dẫn, được trẻ mầm non rất yêu thích. VĐTN không những giúp trẻ thỏa mãn nhu cầu được chơi, được ca hát, vận động mà nó còn là phương tiện góp phần phát triển toàn diện nhân cách cho trẻ. Trang phục và đạo cụ góp phần không nhỏ để tạo ra một không gian học tập đầy màu sắc và hấp dẫn. Một môi trường học tập sinh động, đầy màu sắc và cảm hứng sẽ thúc đẩy sự sáng tạo cũng như sự hứng thú của trẻ. Việc sử dụng trang phục, đạo cụ trong hoạt động VĐTN một cách hợp lý và đúng cách sẽ giúp trẻ thấy hứng thú, tự tin, phát triển kỹ năng vận động, phối hợp cũng như tăng khả năng sáng tạo, phát triển trí tưởng tượng của trẻ. Trẻ sẽ cảm thấy vui vẻ và hào hứng khi tham gia vào các hoạt động, điều này giúp nâng cao hiệu quả giảng dạy của giáo viên và giúp trẻ học hỏi một cách tự nhiên và dễ dàng.

Từ khóa: vận động theo nhạc, trang phục, đạo cụ, hứng thú, giáo dục âm nhạc

THE CURRENT SITUATION OF USING COSTUMES AND PROPS IN MUSIC MOVEMENT ACTIVITIES TO ENHANCE ENGAGEMENT FOR 5–6-YEAR-OLD PRESCHOOL CHILDREN

Le Thu Trang

Faculty of Early Childhood Education, Hanoi National University of Education

Abstract: In music education for children in preschools, movement to music is one of the most engaging activities and is greatly enjoyed by young learners. This activity not only satisfies children's need to play, sing, and move, but also serves as a means to foster their overall personality development. Costumes and props play an important role in creating a colorful and stimulating learning environment. A vibrant and inspiring classroom setting encourages creativity and increases children's interest. Proper and effective use of costumes and props in music movement activities can spark excitement, build confidence, enhance motor skills and coordination, and boost children's imagination and creativity. When children are joyful and enthusiastic in participating in activities, teaching becomes more effective and learning becomes natural and easier for them.

Keywords: movement to music, costumes, props, engagement, music education

Nhận bài: 20/02/2025

Phản biện: 18/03/2025

Duyệt đăng: 22/03/2025

I. ĐẶT VẤN ĐỀ

Hoạt động vận động theo nhạc (VĐTN) là một trong những hoạt động giáo dục âm nhạc được trẻ mầm non yêu thích. Đặc điểm của trẻ mầm non là học mà chơi- chơi mà học và vì ở lứa tuổi này, trẻ không thích phải ngồi một chỗ mà luôn muốn được chạy nhảy, được hoạt động.

Hoạt động VĐTN đóng vai trò đặc biệt trong việc giúp trẻ phát triển thể chất và tinh thần. Tuy nhiên, để trẻ tham gia tích cực và hứng thú trong những hoạt động này thì việc lựa chọn sử dụng trang phục, đạo cụ một cách hợp lý là một yếu tố không thể thiếu. Trang phục và đạo cụ không chỉ là những yếu tố mang tính chất hỗ trợ mà còn là công cụ quan trọng giúp tạo ra môi trường học tập sinh động và hấp dẫn, từ đó kích thích sự sáng tạo và trí tưởng tượng của trẻ.

Để tạo ra một không gian học tập vui tươi, khơi dậy niềm đam mê và sự phát triển toàn diện cho trẻ mẫu giáo, trong bài viết này sẽ đi sâu vào tìm hiểu thực trạng của việc sử dụng trang phục và

đạo cụ trong hoạt động VĐTN cho trẻ mẫu giáo 5 – 6 tuổi ở trường mầm non, từ đó đưa ra các giải pháp giúp giáo viên mầm non (GVMN) giảng dạy hiệu quả hơn.

II. NỘI DUNG NGHIÊN CỨU

2.1. Khái niệm Vận động theo nhạc

Trong Giáo trình âm nhạc tập 2, tác giả Phạm Thị Hòa (2009) nhận định: Nhà chỉ huy Lô-tô-kôpxki viết: “Cả người lớn, cả trẻ em, thông thường khi nghe nhạc đều có ý muốn cử động theo nhịp tiết tấu. Tay họ đung đưa, chân gõ nhịp, đầu lắc lư. Đó là hình thức múa tự phát. Nhiều khi các em nhỏ vừa nghe nhạc, vừa tự ngẫu hứng điệu múa có tiết tấu độc đáo của mình”. Khi nghe hát, nghe nhạc dưới tác động của âm thanh ta có cảm xúc và bộc lộ cảm xúc đó bằng cử chỉ, hoạt động của hình thể, chân, tay, đầu một cách ngẫu hứng. Đó là cảm xúc tự nhiên bật ra bằng hành động theo tính chất giai điệu hoặc nhịp điệu của bài hát, bản nhạc.

Trong luận văn thạc sĩ của tác giả Nguyễn Thị Giao Chương đã nêu lên khái niệm: “VĐTN là một hình thức nghệ thuật múa, sử dụng động tác, tư thế, hình thể con người dựa trên nội dung, tiết tấu giai điệu âm nhạc để biểu hiện tư tưởng, tâm tư, tình cảm”.

Như vậy VĐTN cho trẻ mầm non được hiểu là một hoạt động có sự kết hợp giữa âm nhạc và các động tác cơ thể, trong đó trẻ sử dụng các chuyển động cơ thể để phản ứng, thể hiện hoặc đồng bộ với nhịp điệu, giai điệu và cảm xúc của âm nhạc. VĐTN không chỉ giúp trẻ phát triển thể chất mà còn kích thích sự sáng tạo, tăng cường khả năng cảm thụ âm nhạc và cải thiện khả năng phối hợp giữa cơ thể và âm nhạc.

2.2. Thực trạng sử dụng trang phục, đạo cụ nhằm nâng cao hứng thú trong hoạt động VĐTN cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi

* Đối tượng khảo sát: 48 GV đang dạy trẻ ở một số trường MN trên địa bàn Hà Nội (MN ĐC, MN VH, MN HHD)

Trong 48 GV tiến hành làm phiếu điều tra, hầu hết các GV đều có thâm niên công tác nhiều năm và có trình độ chuyên môn đạt chuẩn theo yêu cầu của bậc học GDMN. Về thâm niên công tác, các GV giảng dạy trên 10 năm chiếm 29,2% với số lượng 14 GV, chủ yếu là các GV có thâm niên giảng dạy từ 5 – 10 năm chiếm 45,8 % với số lượng 22 GV, còn lại là GV công tác dưới 5 năm là 25%. Về trình độ học vấn, hầu hết các GV đều có trình độ chuyên môn về MN, trong đó chủ yếu là trình độ đại học, trình độ cao đẳng và trung cấp còn rất ít.

• Kết quả khảo sát trên GV

- Nhận thức của GV về vai trò và ý nghĩa của việc sử dụng trang phục đạo cụ nhằm nâng cao hứng thú cho trẻ mẫu giáo 5 - 6 tuổi trong hoạt động VĐTN

Kết quả cho thấy GVMN đã thấy được vai trò và tầm quan trọng của việc sử dụng trang phục, đạo cụ đối với trẻ trong hoạt động VĐTN. 100% GV cho rằng khi sử dụng các trang phục, đạo cụ trong hoạt động này sẽ giúp nâng cao hứng thú cho trẻ, giúp trẻ phát huy tính tích cực, chủ động, phát huy được khả năng sáng tạo cùng các kỹ năng phối hợp của cơ thể và khiến trẻ cảm thấy vui vẻ cũng như tự tin, mạnh dạn hơn khi biểu diễn. Nhận thức được điều đó, GV sẽ có những biện pháp sử dụng những trang phục, đạo cụ một cách hiệu quả nhất.

- Nhận thức của GV về các loại trang phục, đạo

cụ được sử dụng trong hoạt động VĐTN cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi cho thấy khi được hỏi về các loại trang phục, đạo cụ được sử dụng trong hoạt động VĐTN, bên cạnh việc lựa chọn đúng các trang phục, đạo cụ như quần áo, khăn, nơ, quạt,... thì vẫn còn không ít giáo viên 17 GV chiếm 35,4% có chút nhầm lẫn khi lựa chọn đạo cụ là phách tre, xắc xô, trống. Tuy nhiên đây không phải là đạo cụ mà nó là nhạc cụ hay dụng cụ âm nhạc. Giáo viên mầm non cần phải phân biệt rõ được các nhóm này để lựa chọn và sử dụng cho đúng mục đích.

Mức độ nhận thức của GV về việc sử dụng những trang phục, đạo cụ trong hoạt động VĐTN: Qua việc khảo sát thực trạng đã nhận được kết quả điều tra như sau: 46 GV cho rằng rất cần thiết chiếm 95,8%, còn lại có 02 GV cho rằng cần thiết chiếm 4,2%, không có GV nào thấy không cần thiết. Điều đó cho thấy rằng GVMN đã nhận thấy được mức độ quan trọng của việc sử dụng những trang phục, đạo cụ trong hoạt động VĐTN của trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi. Nhận thức được điều này sẽ giúp cho GV thấy được tầm quan trọng và từ đó biết cách lựa chọn, sử dụng hợp lý những trang phục, đạo cụ để làm cho hoạt động này được hấp dẫn hơn.

- Mức độ sử dụng các trang phục, đạo cụ nhằm nâng cao hứng thú cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi trong hoạt động VĐTN: Thông qua việc nghiên cứu mức độ sử dụng trang phục, đạo cụ để tạo hứng thú cho trẻ trong hoạt động VĐTN ta có thể thấy, số lượng GV thường xuyên sử dụng trang phục, đạo cụ âm nhạc chiếm 66,7% tổng số GV được khảo sát. Số lượng GV thỉnh thoảng sử dụng trang phục, đạo cụ trong hoạt động VĐTN cho trẻ 5-6 tuổi chiếm 33,3% tổng số GV được khảo sát. Và số GV không sử dụng bao giờ chiếm 0%. Điều đó cho thấy rằng đa số GV đều sử dụng trang phục, đạo cụ nhằm nâng cao hứng thú cho trẻ. Tuy nhiên, ở mức độ thỉnh thoảng có sử dụng các trang phục, đạo cụ vẫn còn 16 GV. Qua trao đổi với GV thì được biết, mặc dù hầu hết GV đã có nhận thức đúng đắn về tầm quan trọng của việc sử dụng trang phục, đạo cụ trong hoạt động VĐTN cho trẻ nhưng việc đưa chúng vào sử dụng trong tiết học của mình thì vẫn còn hạn chế ở một số GV. Sở dĩ GV ít sử dụng trang phục đạo cụ vào tiết dạy VĐTN là bởi GV không đủ thời gian để làm mới đạo cụ, họ chủ yếu sử dụng những đạo cụ có sẵn như nơ đeo tay, ruy băng, quả bông... Khi thường xuyên sử dụng các đạo cụ này, trẻ không còn hứng thú nhiều nữa và chính vì vậy trong một

số hoạt động VĐTN họ không sử dụng đạo cụ.

- Những loại trang phục, đạo cụ được GV lựa chọn sử dụng nhằm nâng cao hứng thú cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi trong hoạt động VĐTN. Thông qua khảo sát thấy, các trang phục, đạo cụ được GV ưu tiên và thường xuyên lựa chọn là những loại có sẵn bởi nó luôn sẵn sàng ở lớp và GV có thể sử dụng bất kì lúc nào. Đối với đồ tự thiết kế, theo như điều tra và trao đổi với GV thì số lượng này khá ít chiếm 25%. Mặc dù các cô cũng có ý tưởng thiết kế thêm các trang phục, đạo cụ để phục vụ cho các hoạt động, tuy nhiên vì hạn chế về thời gian nên hầu như các GV rất ít khi làm các đồ tự thiết kế. Còn các đồ đi thuê hầu như không được lựa chọn, chỉ chiếm có 4,2% và theo như chia sẻ của một số GV họ chỉ thuê các trang phục, đạo cụ khi lên tiết mẫu hoặc các giờ dự thi vì chi phí thuê rất tốn kém.

Theo tìm hiểu và trao đổi với GVMN cho thấy những thuận lợi và khó khăn của GV khi sử dụng các trang phục, đạo cụ nhằm nâng cao hứng thú cho trẻ mẫu giáo 5-6 tuổi trong hoạt động VĐTN như sau:

• Thuận lợi:

+ Việc sử dụng trang phục và đạo cụ để dạy trẻ trong hoạt động VĐTN sẽ thu hút được sự chú ý của trẻ. Khi GV sử dụng các trang phục và đạo cụ đẹp mắt, sinh động và phù hợp với bài VĐTN sẽ dễ dàng thu hút được sự chú ý của trẻ và khiến trẻ thấy hứng thú tham gia vào các hoạt động mà GV yêu cầu.

+ Việc sử dụng trang phục, đạo cụ còn giúp GV khơi dậy khả năng sáng tạo của trẻ, khuyến khích trẻ tự do thể hiện các cái động tác vận động qua đó giúp GV phát hiện được khả năng đặc biệt của từng trẻ.

+ Sử dụng các trang phục, đạo cụ đẹp mắt, phù hợp còn giúp không gian lớp học trở nên sinh động và vui vẻ hơn từ đó giúp trẻ cảm thấy thoải mái tự nhiên và thể hiện được các động tác vận động hay và đẹp hơn.

• Khó khăn:

+ Việc chuẩn bị trang phục đạo cụ để dạy trẻ trong hoạt động VĐTN đòi hỏi chi phí đầu tư khá lớn nhất là đối với những lớp học đông trẻ và cần những trang phục, đạo cụ đặc biệt. Vì vậy, các cô thường đi thuê và chủ yếu chỉ sử dụng trong các giờ mẫu hoặc thi GV dạy giỏi. Theo trao đổi với các cô cho thấy phần lớn trong hoạt động VĐTN, GVMN thường sử dụng các trang phục, đạo cụ có sẵn ở lớp như: quả bóng, nơ đeo tay, mũ đội đầu

các con vật,... và các dụng cụ âm nhạc thuộc bộ gõ như phách tre, sắc xô,...

+ GVMN còn gặp khó khăn trong việc duy trì sự hứng thú của trẻ đối với các trang phục, đạo cụ thường xuyên được sử dụng. Nếu không thay đổi thường xuyên các trang phục, đạo cụ trẻ sẽ cảm thấy nhàm chán và mất đi sự hứng thú với bài vận động. Vì vậy đòi hỏi GV phải sáng tạo, linh hoạt và thường xuyên đưa vào các trang phục, đạo cụ mới để duy trì sự hứng thú của trẻ.

+ Khả năng tương tác của một số trẻ chưa được tốt, trẻ chưa biết cách sử dụng đạo cụ đúng cách hoặc khó khăn trong việc phối hợp các động tác VĐTN với trang phục, đạo cụ.

2.3. Một số đề xuất giúp GV dạy tốt hoạt động trò chơi âm nhạc cho trẻ mầm non

2.3.1. Lựa chọn sử dụng các trang phục và đạo cụ sinh động, bắt mắt, tự tạo

Lựa chọn các trang phục màu sắc tươi sáng, dễ thương phù hợp với tâm lý trẻ như những bộ đồ hình con vật, hoa, quả, hình,.... Việc lựa chọn như vậy sẽ làm cho trẻ cảm thấy thích thú hơn khi tham gia vào các hoạt động của cô.

Lựa chọn các đạo cụ dễ sử dụng, phù hợp với khả năng cũng như bài vận động của trẻ. Các đạo cụ như khăn nhiều màu sắc, bóng, vòng, ... không chỉ giúp trẻ tương tác dễ dàng với bài vận động mà còn kích thích sự sáng tạo của trẻ, giúp trẻ tạo ra được các động tác mới lạ với đạo cụ đó.

Ngoài các trang phục, đạo cụ đi thuê hoặc sẵn có, GVMN cũng có thể thiết kế hoặc sử dụng những trang phục, đạo cụ tự tạo từ vật liệu đã qua sử dụng cũng sẽ tạo được sự hứng thú của trẻ. Không những vậy, nó còn tiết kiệm chi phí, tận dụng được những đồ vật bỏ đi.

2.3.2. Cho trẻ tham gia vào việc tự lựa chọn trang phục, đạo cụ mà mình muốn

GV nên khuyến khích trẻ tự lựa chọn trang phục và đạo cụ yêu thích. Đây là một cách tuyệt vời để tăng sự hứng thú cũng như khả năng tự lập, chủ động của trẻ trong hoạt động VĐTN. Việc cho trẻ tự lựa chọn trang phục và đạo cụ giúp trẻ học cách đưa ra quyết định về sở thích của mình và cảm thấy có trách nhiệm với những lựa chọn đó. Không những vậy, khi trẻ được sử dụng những trang phục, đạo cụ mình lựa chọn sẽ giúp trẻ dễ dàng thể hiện được cá tính, sở thích và sự sáng tạo của bản thân. Điều này cũng giúp phát triển kỹ năng tư duy sáng tạo và tự tin khi biểu diễn.

2.3.3. Khuyến khích sự sáng tạo của trẻ khi sử dụng trang phục, đạo cụ

GV có thể khuyến khích trẻ tự sáng tạo ra các động tác vận động riêng phù hợp với trang phục, đạo cụ mà trẻ có. Điều này giúp trẻ phát triển khả năng tư duy sáng tạo, tự tin và khả năng thể hiện bản thân của trẻ. Ví dụ, khi trẻ đang mặc trang phục của một con vật nào đó, GV có thể hướng dẫn để trẻ nghĩ ra các động tác phù hợp, mô phỏng hành động của các con vật đó (làm chim bay, bướm bay,...). Hoặc khi sử dụng khăn, trẻ có thể tự do lựa chọn các kiểu múa khác nhau theo nhịp điệu của âm nhạc. Sự tự do sáng tạo đó sẽ giúp trẻ cảm thấy thú vị hơn và tăng thêm tính tương tác với các nhóm trẻ khác trong lớp học.

2.3.3. Tăng cường sự hỗ trợ từ các đồng nghiệp

Có thể phối hợp với các GV khác trong trường cùng chuẩn bị các trang phục, đạo cụ để nâng cao hiệu quả giảng dạy cũng như tạo ra được một môi trường học tập tích cực, sáng tạo. Sự hợp tác này không chỉ giúp tiết kiệm chi phí, thời gian và công sức mà còn tạo cơ hội cho các GV chia sẻ kinh nghiệm và sáng tạo hơn trong việc dạy học của bản thân. Khi các GV cùng nhau hợp tác, chia sẻ ý tưởng và hỗ trợ lẫn nhau sẽ dễ dàng tạo ra những hoạt động thú vị và hấp dẫn, đồng thời cũng giúp trẻ phát triển toàn diện về thể chất, trí

tuệ và cảm xúc.

2.3.4. Hợp tác với phụ huynh

Khuyến khích phụ huynh tham gia vào việc chuẩn bị trang phục, đạo cụ sẽ tạo được sự liên kết giữa gia đình và nhà trường. GV có thể mời phụ huynh tham gia vào việc làm hoặc cung cấp các vật dụng, đồ dùng sẵn có, tự tạo. Ví dụ phụ huynh có thể cùng con tự làm các đạo cụ như vòng, khăn, nơ,... Việc tham gia cùng con làm các đồ dùng đó sẽ góp phần gắn kết trong gia đình và cũng giúp giáo viên mầm non bớt đi gánh nặng chuẩn bị các trang phục, đạo cụ phục vụ cho giờ học.

III. KẾT LUẬN

Hoạt động giáo dục âm nhạc nói chung và hoạt động VDTN nói riêng có ý nghĩa vô cùng quan trọng đối với trẻ mầm non. VDTN không chỉ giúp trẻ phát triển về cảm giác nhịp điệu, sự khéo léo, phản ứng nhanh mà còn làm thỏa mãn nhu cầu tình cảm của trẻ, trẻ được bộc lộ cảm xúc, giao tiếp với bạn bè. Việc sử dụng trang phục, đạo cụ trong hoạt động VDTN sẽ tạo ra môi trường học tập sinh động và hấp dẫn cho trẻ. Không những vậy, nếu giáo viên biết cách lựa chọn và sử dụng một cách hợp lý sẽ góp phần không nhỏ vào việc nâng cao hứng thú, sự tự tin và sáng tạo của trẻ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Hoàng Phê (2010), *Từ điển Tiếng Việt*, NXB Hồng Đức
2. Nguyễn Khắc Viện (1991), *Từ điển tâm lý học*, NXB Ngoại văn Hà Nội
3. Nguyễn Quang Uẩn (chủ biên), (2003), Nguyễn Kế Hào, Phan Thị Hạnh Mai, *Tâm lý học*, NXB Đại học sư phạm Hà Nội
4. Phạm Thị Hòa (2013), *Giáo dục âm nhạc, tập 2*, NXB Đại học Sư phạm Hà Nội.
5. Nguyễn Thị Giao Chương (2012), *Xây dựng bài tập vận động phát triển khả năng vận động theo nhạc cho trẻ 3 - 4 tuổi ở trường mầm non*, Luận văn thạc sĩ, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội.